

Отже, як показує історія, баланс ще із стародавніх часів виконував інформативну функцію і був основою для прийняття тих чи інших управлінських рішень місцевого чи загального значення. Ми бачимо, як протягом багатьох століть баланс विकристалізовувався із формальної форми та набував сутнісної, як із джерела внутрішньої інформації він переріс у джерело даних і для зовнішніх користувачів. І тепер у системі бухгалтерської звітності баланс посідає центральне місце.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р.
2. Плиса З. Схеми балансових конструкцій: балансові теорії і міжнародна практика / З. Плиса, В. Плиса // Вісник львівського університету. Серія «Економіка». — 2009. — № 41. — С. 492—500.
3. Пушкар М. С. Історія обліку та контролю господарської діяльності: навч. посіб. / М. С. Пушкар, Н. В. Гавришко, Р. В. Романів. — Тернопіль: Карт-бланш, 2003. — 223 с.
4. Шер И. Ф. Бухгалтерия и баланс: пер. с нем. / И. Ф. Шер. — М.: Изд-во «Экономическая жизнь», 1925. — 326 с.

Качмарчик Я. М.

(фінансово-економічний ф-т, магістрант)

ЧИННИКИ БАНКРУТСТВА СТРАХОВИКІВ

Криза, яка заявила про себе на страховому ринку на початку 2009 року, виявила проблеми, на які раніше не звертали належної уваги. Ще нещодавно, коли страховий ринок стрімко розширювався, проблеми, викликані невисокою якістю корпоративного управління та ризик-менеджменту, неефективним інвестуванням резервів, корупцією та багатьма іншими причинами, були просто не помітні. Однак в умовах скорочення розмірів премій багато компаній не змогли знайти способів підвищення власної ефективності і стали нежиттєздатними.

Банкрутство — визнана арбітражним судом нездатність страховика в повному обсязі задовольнити вимоги кредиторів за грошовими зобов'язаннями чи виконати обов'язок по сплаті обов'язкових платежів.

Процес банкрутства страхової компанії складається з наступних етапів:

- 1) Нацкомфінпослуг відкликає ліцензії на підставі перевірки або заяви самої компанії.
- 2) Призначається ліквідаційна комісія.
- 3) Приймається рішення суду щодо процедури банкрутства.
- 4) Здійснюється оцінка майна компанії.
- 5) Відбувається продаж активів страховика на аукціоні.
- 6) Проводиться розрахунок по боргах в порядку черговості.

Якщо після закінчення аукціону виручених грошей не вистачить для того, щоб розрахуватися з усіма страхувальниками, ліквідаційна комісія поділить їх пропорційно між ними. Якщо раптом виявиться, що продавати буде нічого, всім відмовлять у виплатах взагалі.

Компанія «Страхові традиції» стала однією з перших жертв кризи серед страховиків. На ринку вважають, що до цього призвела політика попереднього власника Дмитра Гончарова, адже основний акцент робився на агресивне захоплення частки ринку з метою подальшого продажу компанії, тоді як фінанси відходили на другий план. СК «Страхові традиції» мала ліцензії на надання послуг з 29 видів страхування юридичних і фізичних осіб. За різними оцінками, в черзі даного страховика за страховими виплатами знаходиться більше 1500 клієнтів, а борги на 2009 р. сягали 40 млн грн.

Вслід за «Традиціями» через нераціональну політику витрачання грошей постраждала й СК «Галактика», заборгованість котрої склала майже 79 млн грн. Найбільшим кредитором цього страховика є податкова адміністрація, а близько 50 % боргів належить страхувальникам. За виписані штрафи в розмірі 8 тис. грн. «Галактика» змогла заборгувати й Нацкомфінпослуг.

Головна проблема перерахованих страховиків в тому, що їхні активи не покривали взятих зобов'язань, адже сформовані вони були не «живими» грошима, а з неліквідних акцій, переоціненої нерухомості тощо.

Варто зазначити, що в основному більшість вітчизняних страховиків «погоріла» саме на автострахованні. Так, однією з основних причин хаосу в сегменті «автоцивілки» є недотримання страховиками нормативних вимог. При продажу полісів ОСЦПВ до 80 % страхової премії має йти в резерви, а решта 20 % — на ведення справи і комісійні агентам. Деякі ж компанії, щоб збільшити продажі, до 50—60 % страхової премії відправляли на комісійні, що призвело до недорезервування. Від-

повідно, у страховиків накопичилися збитки і вони припинили виконувати зобов'язання, як це сталося з «Інвестсервіс» та УЕСК.

Аналогічно збанкрутіли ще два «знижковика», які мали найвищі темпи зростання обов'язкового страхування відповідальності автовласників, забезпечені за рахунок демпінгу та високих агентських комісій, що досягають 70 відсотків, — компанії «Добробут» і «Лафорт».

Найбільшу небезпеку для горе-страховиків становить «зелена карта». Якщо в Україні ліміти виплат з ОСЦПВ коливаються в межах 100 тис. гривень з життя і здоров'я, а також 51 тис. гривень — збитку, завданого майну, то в Австрії максимальна виплата «автоцивілки» становить мільйон євро, в Іспанії — 15 млн євро, у Бельгії — 100 млн євро, а в Ізраїлі чи Ірландії обмежень взагалі немає. Тому через те, що портфель українських компаній невеликий, навіть один крупний збиток сильно впливає на збитковість «зеленої карти» в цілому.

Постає питання: «Що ж робити, аби зменшити кількість збанкрутілих страховиків?»

В ідеалі контроль над платоспроможністю компаній і якістю їх резервів повинні забезпечувати МТСБУ і Нацкомфінпослуг. Тому перед ними стоять такі завдання:

- забезпечити щоденний контроль достатності резервів, запровадити практику «контрольної закупівлі» полісів ОСЦПВ з метою виявлення фактів демпінгу;

- посилити відповідальність за подачу фальсифікованої звітності;

- ввести практику стрес-тестів для страховиків-членів бюро, яка дозволить виявляти на ранній стадії компанії, у яких є тенденція до погіршення фінансового становища та платоспроможності;

- запровадити більш жорсткі санкції за порушення;

- скасувати солідарну відповідальність.

Література

1. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР (зі змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.1992 р. № 2344-ХІІ (зі змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.